

følgelsesmidler bliver at se i et andet Lys end det, hvori den er bleven set tidligere; thi medens under Inquisitionprocessens Herredømme Principet jo er dette, at der i og for sig ingen Grændse er for Statsmagtens Afgang til at benytte den Sigtede selv saavel som alle andre Omstændigheder til Dplysning i Sagen, at der ialtsald den anden Grændse er derfor end den Humanitetsgrændse, som man efter enhver Tidalders Forestillinger om Humanitet stiller op, gaar man under Anklageprocessen den omvendte Vej. Der er Formodningen, om jeg maa udtrykke mig saa, for Friheden; der er Formodningen for, at den Anklagedes Stilling ikke skal trykkes ned af Undersøgelsen, men Begrændsningerne ere at betragte som Indskrænkninger i en naturlig Frihed, der kun ere tilstedelige, naar Retssikkerhedens Interesse kræver det, saasom naar der træffes Foranstaltninger til at hindre Sigtede i at hæmme Undersøgelsen ved Midler, der, betragtede fra Undersøgelsens eget Synspunkt maa anses for retsstridige. Det er det vigtigste Punkt, hvori det nu foreliggende Lovforslag adskiller sig fra den tidligere Ret, og det er egentlig i dette Punkt, at Lovforslagets væsentligste Betydning ligger for den individuelle Frihed; det er heri, at egentlig Hovedsagen maa søges, naar man vil spørge om, hvorvidt der ved Lovforslag vindes noget væsentligt Fremskridt i Retning af den personlige og borgerlige Frihed og i Retning af Sikkerhedsstillelse mod Overgreb fra Retshaandhøvelsens Side. Denne Fordel, der ubetinget maa betragtes som en meget væsentlig Fordel, kræver Offre; det kan ikke undgaaes. Den kræver for det Første en Anklagerinstitution, en Institution, der ikke kan undværes, men som nu ikke findes, ialtsald ikke i en saadan Stikelse, at den kan medføre noget betydeligt Krav i pekuniær og personlig Henseende; men det er indlysende, at, naar Anklagesystemet skal virkelig gennemføres vil en saadan Institution ikke kunne undværes, og det er derfor, fra et folkeligt Standpunkt set, en Misforstaaelse, dersom man vil bebrejde Lovforslaget, at det belemrer os med en saadan hel ny Organisation som denne Skæffe af Anklagere, operordnede og underordnede. Evertimod, det er Hovedbetingelsen for, at den principielle Forandring kan ske. Man kan dog nok noget rette sig efter de foreliggende Forhold, for at bespare Udgift og for at bespare ufornøden Tidssamværelse, og det er fra dette Synspunkt og ikke fra noget andet, at det maa ses, naar man i Lovforslaget foreslaar, at Anklagen saavel ved Forundersøgelsen som ved Underretten skal lægges i Hænderne paa Politimesteren. Det er jo ene og alene, fordi man ikke lettelig kan pege paa noget andet Sted, hvor man kan lægge den Virksomhed hen, uden at det vil støde paa uoverstigelige Hindringer eller dog i alt Fald betydelig forbyde Institutionen, at man har overdraget Politimestrene dette Overv, og

ment, at Anklagerne ikke kunde overkomme Mere end at besørge Anklagen under Hovedforhandlingen ved Landsretterne og Nævningeretterne. Det er det ene Offer, der maa kræves. Det andet, som ligeledes maa kræves, er, at der maa gives Politiet en bedre og mere udvidet Organisation, end det nu har og naturligvis gaar det her som allevegne i Verden, at, naar man vil opnaa noget væsentligt Bedre, end man har, kan det ikke ske, uden at man ogsaa maa være rede til at offre Mere derpaa. Men dette Moment: en tilstrækkelig Udvidelse af Politiet er en nødvendig Betingelse for, at man kan gennemføre en Anklageproces paa en saadan Maade, at Retssikkerheden ikke haandgribelig lider derved. Det er jo indlysende, at i samme Grad, man giver Slip paa Forbør, i samme Grad maa man søge sin Styrke paa andre Punkter, og det navnlig ved et virksomt Politii, som kan i større Omfang end hidtil være paa Færd allevegne, for at indsamle de mange Dplysninger, man under Anklagesystemet maa søge ad anden Vej, og som man under Inquisitionssystemet søger ad den baade nemmere og billigere Vej, nemlig ved at fremtvinge Anklagedes Forklaring derom. Det kan jo ikke oversees, at Forhørsystemet, saaledes som det har udviklet sig i den bestaaende Ret, har den Fordel, at det er billigt og nemt. Det er i mange Tilfælde en Gjenvei, ad hvilken man kommer til Sagens Dplysning paa en meget simplere og hurtigere Maade, end der vil være muligt, naar man skulde søge sin Dplysning ad anden Vej og uden Tiltales Medvirkning. Disse Offre maa nødvendig gjøres, dersom man vil tænke paa at gennemføre det nye System. — Det er altsaa efter min Opfattelse Hovedpunktet ved det nye Udkaft, at det indfører en Anklageproces i Modsetning til den tidligere Inquisitionproces. Deraf, at Anklageprocessen indføres, og at den ikke skal indskrænkes alene til Hovedforhandlingen, men tillige strække sig over hele Sagen, inklusive Forundersøgelsen, følger jo ogsaa som en naturlig, man kan gjerne sige nødvendig Konsekvens, at Mundtlighedsprincipet, og dermed ogsaa Umiddelbarhedsprincipet, maa være det herskende. Uden Mundtlighed kan der ikke være nogen Offentlighed, thi en Offentlighed, der blot bestaar i en Ret til at se paa, at visse kristelige Akter blive udfærdigede eller udveglede mellem Parterne, vilde være aldeles betydningsløs. En virkelig Offentlighed er altsaa ikke mulig uden Mundtlighed, men Mundtlighed oversført paa Kriminalprocessens Omraade vil ikke naturlig kunne tænkes, uden at Umiddelbarhedsprincipet maa tages med for Bevisførelsens Bedkommende. Jeg gaar derfor ud fra, at Anklageprocessen drager efter sig med Nødvendighed Offentlighed, Mundtlighed og Umiddelbarhedsprincipet for Bevisførelsens Bedkommende. Derimod drager den ikke med Nødvendighed Nævninger med sig, idet en Anklage-